

Вивчення даних показників дає можливість мінімізувати витрати та оптимізувати систему збуту органічної продукції, розширити ринки збуту та підвищити прибутковість підприємства.

Література

1. Артиш В. І. Розвиток світового ринку органічної продукції / В. І. Артиш // Економіка АПК. – 2010. – №3. – С. 113-116 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/E_apk/2010_3/10_03_24.pdf.
2. Біловодська О. А. Маркетинговий менеджмент: навч. посіб. / О. А. Біловодська // К: Знання. – 2010. – 332 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/13340203/marketing/strategiyi_marketingovih_kanaliv_osnova_formuvannya_a_marketingovoyi_politiki_rozpodilu.
3. Липчук В. Маркетинг: навчальний посібник / В. Липчук, Р. Дудяк, С. Бугіль, Я. Янишин; за заг. ред. В. В. Липчука; М-во освіти і науки, молоді та спорту України. – Л.: Магнолія. – 2012. – 455 с.

УДК 336:332.146.2 (477.7)

СТЕГНЕЙ М. І.

д.е.н, професор
Мукачівський державний університет

ІРТИЩЕВА І. О.

д.е.н, професор
Національний університет кораблебудування імені Адмірала Макарова

КРИЛЕНКО Д. В.

Міжнародний університет бізнесу і права

ФІНАНСОВА СПРОМОЖНІСТЬ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

ПРИЧОРНОМОРСЬКОГО РЕГІОНУ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

За рахунок адміністративно-територіальної реформи та децентралізації фінансів, об'єднані територіальні громади отримали прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом. До реформи такими преференціями володіли тільки обласні, районні та бюджети міст обласного значення. Фінансове забезпечення для виконання нових делегованих державою повноважень об'єднаних територіальних громад здійснюється за рахунок дотації, освітньої та медичної субвенції, субвенції на розвиток інфраструктури громад тощо. Крім того дата затвердження місцевого бюджету вже не залежить від дати прийняття закону про Державний бюджет.

В умовах децентралізації влади та фінансів об'єднані громади отримали додаткові ресурси та повноваження, що розширює можливості повноцінного місцевого розвитку.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ І МАРКЕТИНГУ В УМОВАХ КРИЗОВОЇ ЕКОНОМІКИ

«Головна стратегічна мета реформи – створення комфортного та безпечного середовища для життя людини в Україні – може бути досягнута шляхом побудови ефективної системи влади на всіх рівнях (група – район – область), передачею максимально можливої кількості повноважень на найближчий до громадянина рівень – громадам. А також – створення умов для динамічного розвитку регіонів і надання якісних та доступних суспільних послуг громадянам. Реформа передбачає відповідальність органів місцевого самоврядування перед виборцями – за ефективність своєї роботи, а перед державою – за її законність» [1].

Таблиця 1

Оцінка фінансової спроможності 19 ОТГ Миколаївської області за I півріччя 2017 року*

№ п/п	Назва ОТГ	Загальна характеристика		Показник 1		Показник 2		Показник 3		Показник 4		Загальний рейтинг**
		група	Чисельність населення на 01.01.2016 (тис. ос.)	Власні доходи на 1-го мешканця за I-ше півріччя 2017 (грн на ос.)	Рейтинг	Рівень дотаційності бюджетів (питома вага базової/реверсної дотації у доходах), %	Рейтинг	Капітальні видатки на одного мешканця (без субвенцій з держбюджету) (грн/ос.)	Рейтинг	Питома вага видатків на апарат управління (без трансфертів) (%)	Рейтинг	
1	Галицинівська	3	7,7	4429,5	6	-21,8	5	131,2	150	5,2	3	16
2	Ольшанська	3	6,0	2368,5	19	-4,3	25	127,3	153	7,1	5	24
3	Веснянська	4	3,5	2189,7	22	-3,7	26	106,2	161	11,8	33	27
4	Коблівська	3	6,6	2430,2	18	0,6	55	293,4	70	20,4	147	49
5	Михайлівська	4	2,9	1829,3	44	-6,8	20	27,4	281	16,1	85	85
6	Бузька	4	3,2	1987,6	33	3,8	8	22,9	288	13,2	47	92
7	Благодатненська	3	5,8	1554,7	78	-8,7	14	6,3	330	13,8	56	102
8	Мостівська	4	3,7	1415,9	98	2,4	65	21,2	295	17,8	107	135
9	Куцурубська	3	8,0	1015,4	196	6,0	106	156,5	128	19,4	136	136
10	Баштанська	1	22,8	1247,5	135	4,2	85	20,7	298	16,2	86	146
11	Нечаянська	4	3,6	1197,0	146	14,6	184	98,3	169	18,9	128	153
12	Веселинівська	2	12,1	1068,1	187	8,4	126	43,2	240	16,1	84	158
13	Шевченківська	2	10,5	1101,8	178	10,3	146	8,3	323	11,9	34	181
14	Доманівська	3	8,3	960,7	209	10,5	148	0,0	351	11,6	31	193
15	Чорноморська	4	3,7	888,4	228	13,2	169	14,3	312	18,2	112	219
16	Прибужанівська	3	8,1	792,2	254	14,5	182	6,0	331	15,1	72	227
17	Камяномостівська	4	4,0	708,8	278	18,6	216	30,6	274	21,8	163	257
18	Олександрівська	3	9,5	744,4	266	22,4	255	6,4	328	22,0	167	277
19	Воскресенська	2	11,2	534,1	326	32,4	302	1,8	343	25,9	215	332

**Групування ОТГ за чисельністю населення: 1 гр. – понад 15 тис.ос., 2 гр. – від 10 до 15 тис.ос., 3 гр. – від 5 до 10 тис.ос., 4 гр. – менше 5 тис.ос.

*Складено за даними КМУ[2]

За результатами моніторингу виконання місцевих бюджетів за перше півріччя 2017 року досліджено фінансову спроможність об'єднаних територіальних громад областей Причорноморського регіону. Дослідження здійснено на підставі 4-ох основних показників, які відображають:

- власні доходи на 1-го мешканця;
- рівень дотаційності бюджетів (питома вага базової/реверсної дотації у доходах);
- питому вагу видатків на утримання апарату управління у власних ресурсах ОТГ (без трансфертів з державного бюджету);
- капітальні видатки на 1-го мешканця (без субвенцій з державного бюджету).

На підставі чотирьох характеристик сформовано загальний рейтинг об'єднаних територіальних громад, також сформовано групи громад за показником чисельності населення, відповідно: 1) понад 15 тис. осіб, 2) від 10 до 15 тис. осіб, 3) від 5 до 10 тис. осіб, 4) менше 5 тис. осіб.

У Миколаївській області сформовано 19 об'єднаних територіальних громад, з яких 7 громад із чисельністю населення менше 5 тис. осіб, 8 громад із чисельністю населення від 5 до 10 тис. осіб, 3 громади від 10 до 15 тис. осіб та 1 громада (Баштанська) понад 15 тис. осіб.

У загальному рейтингу 366 об'єднаних громад України, найнижчий рейтинг фінансової спроможності (а саме 332 місце) для громад Миколаївської області присвоєний Воскресенській громаді, із чисельністю населення 11,2 тис. осіб, із величиною власних доходів на 1-го мешканця 534,1 грн на особу (що відповідає 326 позиції рейтингу із 366 об'єднаних громад), із рівнем дотаційності бюджетів 32,4% (що відповідає 302 позиції рейтингу із 366 об'єднаних громад), із рівнем капітальних видатків на 1-го мешканця величиною 1,8 грн на особу (що відповідає 343 позиції рейтингу із 366 об'єднаних громад), із питоною вагою видатків на утримання апарату управління у власних ресурсах громади 25,9% (що відповідає 215 позиції рейтингу із 366 об'єднаних громад).

Найвищий рейтинг фінансової спроможності (а саме 16) для громад Миколаївської області присвоєний Галицинівській громаді, із чисельністю населення 7,7 тис. осіб, із величиною власних доходів на 1-го мешканця 4429,5 грн на особу (що відповідає 6 позиції рейтингу із 366 об'єднаних громад), із рівнем дотаційності бюджетів -21,8% (що відповідає 5 позиції рейтингу із 366 об'єднаних громад), із рівнем капітальних видатків на 1-го мешканця величиною 131,2 грн на особу (що відповідає 150 позиції рейтингу із 366 об'єднаних громад), із питоною вагою видатків на утримання апарату управління у власних ресурсах громади 5,2% (що відповідає 3 позиції рейтингу із 366 об'єднаних громад).

Література

1. Реформа децентралізації [Електронний ресурс] / Урядовий портал. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/reformi/reforma-decentralizaciyi>.
2. Оцінка фінансової спроможності 366 ОТГ за перше півріччя 2017 року [Електронний ресурс] / Урядовий портал. – Режим доступу:

УДК 336.02

ТРУШ Ю. Л.

к.е.н., доцент

МИХАЛЬЧИНЕЦЬ Н. О.

Національний університет харчових технологій

ФОРМУВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ ПОЗИКОВОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Забезпечення суб'єктів підприємництва будь-яких організаційно-правових форм фінансовими ресурсами в достатніх розмірах та у визначений термін часу є важливим аспектом розвитку в перспективному плані даного суб'єкту

Вирішення питань формування та ефективності використання позикового капіталу підприємства потребує дослідження ряду нормативних та практичних аспектів залучення, оцінки вартості та управління портфелем позикових ресурсів через наявний інструментарій ринку капіталу в Україні.

Позичковий капітал підприємства може формуватися за рахунок зовнішніх та внутрішніх джерел. У балансі позиковий капітал підприємства відображається у складі зобов'язань за умови, що оцінка цих зобов'язань може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигід у майбутньому внаслідок їх погашення.

Враховуючи теоретичні підходи щодо класифікації зовнішніх джерел формування позикового капіталу підприємств, то можемо виділити в складі останніх:

- банківські (фінансові) кредити;
- кошти, залучені в результаті емісії облігацій;
- комерційні позички.

Якщо підприємство використовує залучені кошти, то воно збільшує або зменшує рентабельність власного капіталу залежно від співвідношення власного і позикового капіталу та від процентної ставки. Тоді й виникає ефект важеля[1]:

$$E_{фв} = (1 - C_{пп}) * (R_k - CЗ) * \frac{ПК}{ВК} \quad (1)$$

де $C_{пп}$ – ставка податку на прибуток, R_k – економічна рентабельність (%); $CЗ$ – середня процентна ставка на позиковий капітал (%); $ПК$ – позиковий капітал (тис. грн.); $ВК$ – власний капітал (тис. грн.).

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>